

רוממות התורה

איתא במדרש, לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך (שה"ש א' ג') כל המצוות שעשו האבות אינם אלא ריח, אבל אנחנו שמן תורק שמך. על כן עלמות אהבוך זה דורו של שמד, ד"א אלו בעלי תשובה, ד"א אלו הגרים.

א) איתא במנחות (ג' א') א"ר יהושע בר אבא א"ר גידל אמר רב הלוקח ס"ת מן השוק כחוטף מצוה מן השוק וכו', ועיין רש"י ותוספות שם, וכן מתבאר מסנהדרין (כ"א ב') שאין יוצאין מצות ס"ת לא בקניה ולא בירושה.

ב) "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן בע"פ ודברים שבע"פ א"א רשאי לאמרן בכתב" (גיטין ס' ב') ולא התירו אח"כ אלא משום "עת לעשות לה" הפרו תורתך" (תהילים קי"ט קכ"ו) וראוי להתחקות על שורש הענין.

ג) הנה כמו ההוי' הפרטית כן היא ההוי' הכללית וכשם שההוי' הפרטית כוננה מגוי' ומנפש, גוף ונשמה, כן ההוי' הכללית יש לה גוף ויש לה נשמה, גופה של ההוי' הם הכלים ונשמתה הם האורות הפנימיים הזוהרים באורם אל תוך הכלים.

ד) עריכתם של כלים אלו מאתו חי העולמים ב"ה הם בסדר מדוד ומכוון, אין כלי ההוי' בודדים ונפרדים זמ"ז אלא מאוחדים באיחוד גמור ושלם לפרצוף אחד כללי שיש בו ריבוי גוונים וכלים מכלים שונים המאוחדים לצביון מאוחד כפי חכמתו ית', וכשיגיע זמן התכלית אזי יכירו וידעו סוד איחודה של ההוי' מצד שהיא מאחדת בקרבה מרומי מרומים ועמקי תהומות, בסוד מה גדלו מעשיך ה' (תהלים צ"ד ו'), ואז יתרוממו מהכרת יומין דחול ששם נראית ההוי' כמקובצת מגוונים שונים שאינם מאוחדים ביהודא שלים, בבחינת מה רבו מעשיך ה', ותגיע לבחינת יום שכולו שבת "מזמור שיר ליום השבת וגו' מה גדלו מעשיך ה'" (שם, שם).

ה) ארוגה היא ההוי' באופן כזה בחכמה נפלאה שדוקא הפרטים הרבים, הבחינות המרובות והגוונים השונים כשהם מאוחדים, דוקא אז יוכלו לכונן את הבנין בתכליתו המבוקשת, ודוקא במספרם המדוייק ובשיעורם המדוד בלי תוספת ובלי מגרעת יתגלה על ידם מלך ביופיו, אדיר חפצו של הבונה.

ו) "אורייתא כולה שמותיו של הקב"ה". שמותיו של הקב"ה אינם תוארים על מציאות עצמותו ית' חלילה כי מושלל הנהו מכל שם ותואר וגדר כלל, וגם בשעה שאנו מכנים אותו על שם פעולותיו גם אז אין הכונה לתאר את עצמותו בשמות אלו על שם פעולותיו, דעי"ז אנו מגדירים יכלתו ית' שאין בכוחו חלילה לפעול פעולות אחרות יותר מאלו, אלא הכונה המוכרחת שאנו קוראין לפעולות עצמן באלו השמות. וכשאנו מזכירים שם כאילו אמרנו פעולתו של הקב"ה, דהיינו שכל דבר המתיחס למהות האין סוף ב"ה אין אנו מכנים אותו בשום שם, ואינו נתפס בנו כי

אם ברעותא דליבא, וכל שם שנזכיר כונתינו אל הפעולות שכך היא שם הפעולה ההיא, ואפילו שם הוי' ב"ה כבר נודע למדי שאיננו שם העצם אלא הוא שם הכללי של ההוי' כולה.

(ז) ומזה אנו באים להכרה שהתורה שבכתב היא כולה שמותיה של ההוי' בכל חלקיה ובכל בחינותיה, פרטיה ופרטי פרטיה, האותיות הכתובות בה הן השמות הכלליות של ההוי', וכל הצירופים והגימטריאות וכדומה הינן הענפים היוצאים מן הכללים.

(ח) ולפי שההוי' כולה הינה חטיבה אחת מאוחדת גם הס"ת צריך להיות מחובר ותפור יחד, ולפי שכל כלי ההוי' חלקיה ובחינותיה הם במספר מדוייק ומופלא באופן שבהעדר כלי אחד או חוליה אחת תפסיד ההוי' את תעודתה, וכן אילו יתוסף על מספרה תתשטש כל מגמתה, וכל אחד עומד במקומו הראוי, כן גם הס"ת נפסל בחסר ויתיר וחליף.

(ט) התושבע"פ היא אור הפנימי המחיה את הכלים של ההוי' כולה שערך החיות תלוי בעיקר לפי ערך הברואים הממשיכים חיות לעצמם.

(י) ועל כן חמורה היא תושב"כ מתושבע"פ, לפי שתושב"כ היא גופה ובנינה של ההוי' שחלילה שתחסר חוליה אחת מגופה של ההוי', ואילו תושבע"פ היא מתיחסת בעיקר אל נשמת ההוי', וכבר אמרו חז"ל "חביבין דברי סופרים יותר מיינה של תורה" (ילקוט שיה"ש, פסיקתא רבתי, ועיין ע"ז ל"ה א' בשינוי קצת), קלים הם מדברי תורה ואינם מוגדרים בגבולות שכן כך היא מידת האין סוף שמעט ממנו הרי הוא כולו והרבה אפילו מעט אינו.

(יא) ומפני שחלילה להפך את הצנורות דין הוא שדברים שבכתב אינם נאמרים על פה מפני שאין למעט ערכם של הכלים ולחשבם בערך הפנימיות, וכן להיפך תושבע"פ אין לכתבה ולתת לה ערך של הכלים, כ"א צריך להכיר כל דבר במחיצתו הראויה לו ובקדושתו הנצחית.

(יב) דבר שהוא חלק מן הכלל א"א ליחס לו השם "חלק" אם לא שיהיו נמצאים בו כל הבחינות הנמצאות בכלל, רק שבכלל נמצאים הערכים בגדולתם, אנפין וברבין, ובזה החלק הם בערכים קטנים, אנפין ועירין, ובאם יהיה נחסר בהחלק פרט זעיר מהכלל לא יקרא בשם "חלק".

(יג) וע"כ מחובתנו להכיר שבכל חוליה וחוליה מן ההוי' גכללים כל הפרטים והבחינות שבשלשלת הגדולה של ההוי', אחד מהם בל יעדר, וזהו התוכן האמיתי למה שאנו מכנים את האדם "עולם קטן", שיש בו כל מה שנמצא בעולם הגדול, רק שבאדם הוא באנפין זעירין ונמצאים בו כל האיברים והגידיים המצויים בהוי' כולה.

(יד) ובזה נבא אל סוד הענין מה שכל אחד מישראל מצווה שיהיה לו ס"ת משלו, לפי שכל אחד מישראל כולל בחובו כל הפרטים והבחינות שבהוי' כולה כחלק אמיתי מן הכלל, ולפיכך צריך הוא להחיות ערכה של חוליה זו שניתנה לו מן הכלל בכל פרטיה, אותיותיה וחלקיה, ולעשותה אחדות אחת בלי תוספת חסרון

וחילוף, כס"ת כשר בלי שום חסר יתיר וחליף.

ט"ו) ומעתה עפ"י זה יואר מאמרם ז"ל שבת (ק"ה ב') רשב"א אומר העומד על המת בשעת יציאת הנשמה חייב לקרוע, הא למה זה דומה לס"ת שנשרפה, כי כמו שגופה של ההוי' כולה היא הס"ת הכללי כן גופו של אדם מישראל הוא ס"ת פרטי. ט"ז) ועתה נבאר ענין הקדמת נעשה לנשמע, הנה טרם קבלת התורה היה העולם בבחינת שני אלפים תוהו (ע"ז ט' א'), וענינו כי התחוללות ההוי' בראשיתה באה בלי שום התעוררות אחרת זולת בסוד "כד סליק ברעותא למיברי עלמא", ואתערותא זו נמשכה עד קבלת התורה כי עד הזמן ההוא אם כי עמידת ההוי' בתוכנה הפנימי היתה נמדדת ונערכת גם אז בערך הכרת ההוי' בגדלותו ית' וערך התיחסות ההוי' למחוללה ב"ה, בכ"ז גופה של ההוי' דהיינו הכלים עמדו רק בחפץ הפשוט של הבורא ב"ה, כי עדיין לא התרוממה ההוי' למדריגת התיקון שבו גוף ההוי' וקיומו בא רק ע"י התעוררות התחתונים, וכפי ערך עבודתם ומסירותם לה' אלוקים הם ממשיכים רצונו ית' אל יחס קיום ההוי' עצמה, גופה ובנינה, ולמדרגה זו עדיין לא התעלתה ההוי' קודם מ"ת ולפיכך נקראה בשם "שני אלפים תוהו".

י"ז) עיקר המכוון בסוד התעלות ההוי' הוא התרוממותה במדרגת בחירתה החופשית בכל בחינות מציאותה שרק על ידה היא משגת את ה"צלם אלקים" הראוי לה, ומפני זה כל זמן שלא התפשטה דרגת בחירתה למשול בעז חפצה גם על הכלים גופם עמד בנינה של ההוי' במדריגה נמוכה, ורחוקה היתה מכליל שלימותה.

י"ח) אמנם בהגיע זמן מתן תורה שאז הגיע הזמן החביב שההוי' תתעלה לשלימותה הנפלאה הלזו, בו צביון גופה של ההוי' יהיה נערך בערך חפצם של ישראל עם קדושו, "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיה ל"ג, כ"ה), וכדאמר ריש לקיש (שבת פ"ח א') מאי דכתיב "ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי, ה' יתירא, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלין את התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מתזיר אתכם לתוהו ובוהו". התנאי הזה לא הותנה רק עם פנימיות ההוי' כי אם עם כל מעשה בראשית שהן הן עצם ההוי', "חוקות שמים וארץ" הכלים החקוקים בחקיקה מדויקת ושיעור מוגבל ומשוער שגם הם קיומם תלוי בקדושת התורה שיקבלו ישראל.

י"ט) סוד זה שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית כתחילת יצירתן השיגו ישראל בזמן קבלת התורה אחרי אלפים שנות תוהו והתעוררה בהם ברוח קדשם עוז וגבורה להתרומם למדרגות עליונות ונשגבות שמאז והלאה אינם מרוצים להסתפק בהמשכת האור הפנימי שימשיכו ברצונם ובחירתם החפשית אל ההוי' כי אם חפצים הם שגם גוף ההוי', תיצוניותה וכליה, גם הם יהיו הבונים, ובקול חדות קודש ענו ואמרו "נעשה ונשמע", אנו נעשה גם את גופה של ההוי' ונשמע להמשיך אורה הפנימי.

כ') ובשעה זו "יצתה כת קול ואמרה מי גלה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו, דכתיב ברכו ה' כל מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו,

ברישא עושי והדר לשמוע". (שבת שם) מלאכי השרת כבר ידעו סוד זה שאין להווי תקומה זולת שיהיו בני בתורה ויקיימוה תחלה ואח"כ ישמעוה, קודם "לעשותה" ואח"כ "לשמוע בקול דברו", אבל הבת קול תמהה מי גלה רז זה לבני, שהם מיוחדים ומסוגלים למלאת אחר דרישה זו.

כ"א) כשבאו אל ההר כפה עליהם הקב"ה הר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לא שם תהא קבורתכם, רצה הקב"ה להראות לישראל גודל זכותם ועד כמה כוונו את השעה ולא החטיאו מטרתם שאם לא היו מתרוממים באותה שעה למרום בחירתם הנדרשת שגם גוף ובנין ההוי יהיה תלוי בערך בחירתם אזי היה בא העולם לידי הפסד חלילה, ואמר להם דעו כי עתה הגיעה השעה שאם לא הייתם מקבלים את התורה היה העולם חוזר לתוהו ובוהו.

ועפי"ד מיושבת קושית התוס' ד"ה כפה, דבאמת כפיית ההר גופא היתה בשביל להראות חיבתם וגודל אמיתות השגתם, ומ"מ אמרינן דמכאן מודעא רבא לאורייתא לפי שאחרי שנתודעו מההכרח הזה ולא השיבו כלום נראה וניכר שלא נתרצו בזה והיה חפצם בקבלה חפשית בלי שום הכרח לקבלת התורה, והיה חפצם במדריגה גדולה יותר שאף אמנם שיוכלו להגיע על ידה ח"ו לידי הפסד בזמן נפילה, בזמן שאין שלהבת האהבה בוערת כל כך, חפצו בה, ולזאת באה עצת ה' קורא הדורות מראש לגלות להם ההכרח למען ישמעו וייראו ליחס אל התורה והמצוות יחס חיובי גם בזמן שלא יתרוממו בשלהבת אהבתם, וכמו שאמר להם "מי יתן והיה לבבם זה כל הימים" (דברים ה', כ"ו) שאם לא יתיחסו לזה ביחס כ"כ חיובי יכול העולם לחזור לתוהו ובוהו מאחר וכבר בא הזמן שלא תוכל ההוי להתקיים באופן אחר, וישראל אז בגודל מעלתם דימו שישארו תמיד במדריגתם הנשגבה של אז ולא הסכימו לקבל ענין ההכרח עד זמנו של אחשוורוש שראו נפילתם ממדריגתם ומה הגיע אליהם, שנחשבו כצאן לטבח, ואז קיבלו גם ההכרח לקיום התורה גם בהיותם בארץ אויביהם ונפילתם ממדריגתם.

כ"ב) וכזה אנו מבינים ענין מצות כתיבת ס"ת שלא די בקניה ובירושה, לפי שכל אדם פרטי הוא חלק מן ההוי ולפיכך לא די במה שיומשך האור הפנימי בחולייתו הפרטית אלא צריך שגם גופה ובנינה של החוליה יהיה הוא זה הבונה אותה ומהוה אותה, ולזאת צריך שיכתוב הוא עצמו ס"ת חדש, לו לשמו, ולא די בקניה משל אחרים.

כ"ג) עוד אמרו (מנחות ל' א') "הקונה ס"ת כאילו חוטף מצוה מן השוק" והביאור בזה דאעפ"י שכבר אמרנו שכל אחד מישראל הינו חוליה אחת בשלשלת הגדולה של ההוי ושכל חלק מן הכלל צריך שיהיה בו כל חלקי הכלל מ"מ אין חוליה אחת דומה לחברתה וכל אחת מהן יש לה צביון מיוחד ופעולה מיוחדת שתפקידה לפעול בהויה, ולא מה שתפעול חוליה אחת תפעול החוליה השניה, והוא

ענין דברי האריז"ל שכל נשמה יש לה שורש מיוחד ואין אחד דומה לחבירו, ואין צדיק דומה לחבירו, ומה שתתקן הלבונה לא תתקן החלבנה, ועל כל אחד ואחד מישראל יש מצוה המוטלת עליו דוקא שהוא יקיים אותה ולכן צריך לקיים מצוה זו בזהירות יתירה, וזהו מה ששאלו בגמ' "אביך במאי זהיר טפיי" (שבת קי"ח ע"ב). כ"ד) ויבואר ג"כ עפ"י"ד מה שכל אחד ואחד מישראל צריך לקיים כל התרי"ג מצוות, דהנה אין חלק ראוי שיקרא בשם "חלק" אם לא יהיו מזוגים בו חלקי הכלל כמו שביארנו, ומזה אנו צריכים לשפוט שאף שעיקר תעודתו בעבור אותה מצוה המיוחדת לו א"א לה למצוה ההיא לצאת אל הפועל והגילוי ומלוי תפקידה כראוי אם לא שיקיים כל התרי"ג מצוות, באופן שכללות התרי"ג מצוות הם האמצעיים והמכשירים המביאים את החוליה ההיא לשלימותה בצביונה במצוה המיוחדת לה. כ"ה) ובזאת נבין שכל זמן שלא יבא האדם לכלל שלימותו המיוחדת לו, כלומר למלוי המצוה המיוחדת לו, יחשבו מצוותיו רק כאדם החוטף מצוות מן השוק שאינם מתיחסים אליו כדבעי, ולכן הקונה ס"ת מכיון שיסוד מצותו הוא בכתיבה לו לשמו שיהיה הוא היוצר והבורא של החוליה המתיחסת אליו ואם יקנה ס"ת מן המוכן אין זה מצוה שלו ודמי כאילו חוטף מצוה מן השוק שאינו מתיחס לחשבוננו. כ"ו) ואימתי יחשבו כל המצוות שעושה ומקיים על שם חשבוננו העצמי רק כאשר יגיע לקיום מצותו הפרטית המיוחדת לו אזי יוגמרו ויוקצו כל מצוותיו להאיר בחוליתו שלו ולהחשיכה על שמו.

כ"ז) וזה הוא ענין אמרם ז"ל שאם הגיה אות אחת מעלה עליו כאילו כתבו, שבהגהת האות שלו הפרטית חוזרים כל המצוות שעשה ונקראים על שמו להיות שלו.

כ"ח) ובוזה אנו באים לדברי המדרש הניצב בראש אמרינו, כל המצוות שקיימו האבות אינם אלא ריח ואנו שמן תורק שמך, לפי שכל קיומי המצוות שקיימו האבות גם אלו הכתובים בתושב"כ לא היו אצלם רק בבחינת תושב"כ שאינו אלא הריח של השמן, אור הפנימי של ההוי, אבל ההוי עצמה, גופה של ההוי, השמן עצמו עמד אז רק באמירת פיו יתברך לבר ברעותא דליבא, בחפצו הפשוט, אבל אנו "שמן תורק שמך" אנו נתעלינו למדריגה גבוהה יותר שגם גוף השמן דהיינו ההוי עצמה אנו בונים אותה בקיום התורה שאם לא נקיימנה יחזור העולם לתוהו ובוהו, אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי, למדרגה זו הגענו אנחנו ולא האבות מפני שכל תוכן קיומם לא היה רק בבחינת תושב"כ.

כ"ט) על כן עלמות אהבוך זה דורו של שמד, ד"א אלו בעלי תשובה, ד"א אלו הגרים. ההפרש הפשוט בין דורו של שמד המוסרים עצמם על קידוש ה' לבין בעלי התשובה והגרים הוא לכאורה מעין מערכות המלחמה, יש גיבור שעד טיפת דמו האחרונה לא יפסיק מלחמתו ויקריב את נפשו עבור אומתו ויש גיבור שעם מעמדו לסיבת היותו עומד במקום נמוך ושונאו עומד על הר גבוה הוא מתגבר על אויבו וכובש את ההר, ואם אמנם בראשון אנו מכירים גבורה עצומה שאין דוגמתה בכ"ז

אין זו הכרה אלא בגבורת הרצון של זה שבודאי ראוי לשם, להוקירו עבור עוצם משגב האידיאל, אבל אם נבא ליחס זה בענין תועלת הימים הכאים אין אנו מוצאים בזה, ואילו בשני אף אם אין אנו מוצאים גבורת הרצון כמו בראשון לעומת זאת אנו מוצאים גבורת גוף ממשית שתועלתה נמשכת בעולמנו לדברים מעשיים וממשיים.

(ל) ומעין זה נראה ההבדל בין דור של שמד לבע"ת וגרים המוסרים עצמם על קדושת השם, שאם אמנם שכרם עד אין קץ וגבול שכך ראוי ויאה שתתבטל ההוי' כולה עבור כבוד מחוללה יתברך, וזהו מיסודות המוסריות בעולם שהוטבע בטבע הבריאה של ההוי' שכל הקטן מחבירו יכבד את הגדול ממנו, "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלוקיך" (ויקרא י"ט ל"ב), שע"י קביעות האמת בדרכי המוסר הישרים יגיע סוף סוף לירא מאת ה' אלקים בורא שמים וארץ ולכבדו בעבור רוממות גדלותו ית', ועל זאת באה המצוה ליהרג בשעת גזירת השמד גם אערקתא דמסאני לפי שסוף סוף אם זה מכון לעבור על דת בזה הוא משפיל כבוד העליון ב"ה שראוי חלילה להתבטל מפני רצונו של זה, ואין לך פגם ד"א ושפלות הנימוס יותר מזה אם אינו מקדש ש"ש ברבים, אך בכל זאת אין התועלת הממשית ניכרת מזה כמו שהיא ניכרת מבעלי התשובה השבים אל ה' בכל לבבם, ועל אף מטר החיצים שהיצר יורה אל האדם החוטא לדחפו אל שפל המדרגה אל תחתיות הארץ הוא מתגבר ועולה מעלה בגנוי הטוב ליהנות מזיו שכינתו בעודנו עומד בזה העולם, ומבעלי התשובה והגרים יש תועלת מעשית וממשית להסתפח אל נחלת ה' ועם קדושו.

(ל"א) אמנם אם נחדור אל תוככי עומק מצות קידוש ה' נכיר גם שם גודל התועלת המעשית והממשית המגיעה עי"ז להוי' כולה, שבמצוה זו משתנית ההוי' כולה להוי' אחרת בגוונים אחרים יותר קדושים ויותר רעננים.

(ל"ב) הנה מבחינים אנו בכל ההוי' ממבחר היצירה שהוא האדם ועד כל רמש החי על פני האדמה שכולם שואפים אל האידיאל הנצחי והעולמי, וכולם יודעים ומרגישים כי תוכן המעמד הזה בו הם עומדים אינו מספיק עבורם לפרנס צמאונם לאידיאל שלהם והם משתוקקים ומתגעגעים לעולם נעלה יותר, הגאון בגאונותו והצדיק בצדקותו, הקטנים בקטנם והגדולים בגדלותם, כולם שואפים לאור יותר נעלם.

(ל"ג) וכשנעמוד על פנימיות הדברים נמצא עילת הדבר, דהנה האור הפנימי שהוא הכח המחיה את הכלים הוא עצם נבדל מאורו יתברך אשר הכלים הגבוליים לא יוכלו להכילם ולא יתגלו כ"א בהעלם אין סופיות שלו, ולזאת חפץ הניצוץ האלוקי הלזה הוא להשתחרר מגבולותיו ולהתגלות בתוקף זוהרו האמיתי, ולזאת ככל מה ששיגי בתשוקות החומריות לא יוכל לומר די כיון שהתוכן הפנימי הגנוז בעומק התשוקות הוא לצאת ממאסרי הגבוליות ולאור באור ה' שהוא בלתי גבולי ובלתי תכליתי, והרי כל מה ששיגי, ככל שיהיו ההשגות גדולות ורחבות, סוף סוף

בעלות גבול הנה ולא יוכל לרוות בהן את צמאוננו הפנימי החוזר בתוך תוכי התשוקות והגעגועים.

ל"ד) ואם אמנם אין ההוי' דורשת לעלות במעלות האין סוף ב"ה ודי לה במעלות האציליות בכל זאת כשתגיע למרום פסגתה עדיין לא תמצא שובע בהיותה. ל"ה) אתז"ל "אמרת ה' צרופה" "לא ניתנה תורה אלא בשביל לצרף בהן את הבריות", אם אמנם גם זה הוא מדרגת ההוי' שהיא מכרת את בוראה בכ"ז כל זמן שיש יחס בין בורא לנברא אין השם שלם, תקות ההוי' היא לצרף את הבריות, לזקק את ההוי' מכל סיגיה עד שתתרומם מעל היחס של בורא לנברא, ואז תגיע לכלל האציליות ששם "איהו וגרמוהי וחיוהי חד הוא" שהנאצלים אינם מכירים את עצמם להיות זולת כ"א להתאחדות גמורה.

ל"ו) טובי החושבים יודעים להרגיש דבר זה גם בהיותם בעולם המעשה, לדוגמא אם נביט בדבר גשמי שמידתו אמה שאין חלק ממנו, עד הנקודה הזעירה ביותר שהיא בלתי מתחלקת, שאין האור המקיים אותה נמשך אליה, שלו לא היתה נמשכת לשם לא היתה מידתה כך, נמצא כי אין שום זולת בעולם זולת אמיתות מציאותו ית', ובכ"ז יודעת כנסת ישראל שאעפ"כ אין זה סותר לגדרי הבחירה החפשית שלנו ואין האמיתיות הללו סותרות זו לזו, כמו שנודע הדבר למסתכלים בעין יפה בסודות הרוחניות.

ל"ז) ועכ"פ כיון שזהו אידיאל הנצח של כללות ההוי' לעלות למרומי האציליות דרושה היתה ההוי' לאמצעים כהתורה שהיא בגדלות נצחיותה וקדושת קיום מצוותיה מכשירות את ההוי' לאידיאל זה. אמנם אף שכל מצוה היא מכשיר לעליה אל האידיאל הנה אין מצוה שתכשיר את ההוי' לתקוה זו בגילוי בהיר ומפולש כמצות קידוש ה', ביטול הכלים בעבור כבודו ית"ש והדרו, שהם משנים את הכלים בתכלית מנברא לנאצל, מצות קידוש ה' גורמת עלית ההוי' למרום תקוה.

ל"ח) והנה תוכן המבוקש הזה בכליל הדרו שתצא ההוי' מגבולותיה ותהיה בלתי גבולית, שתהפך מבריא לאצילות, נמצא בעיקר בחלקי ההוי' המתוקנים שנשתחררו כבר מזוהמת הרשע והטומאה, שזהו באמת תכלית ההוי' כולה שתתוקן במלכות שדי, וזהו ביאור אמרם ז"ל (שבת ל' ב') "עתידה אשה שתלד בכל יום" שתהיה ההויה מתוספת ומתחדשת בלי גבול, וכן אמרו במדרש הנעלם "עתידים צדיקים באותו הזמן לברוא עולמות", ולפי מה שמבואר במאמרינו האמונה והמצוה שגם ההוי' במצבה הכמותי והגבולי תהפך להיות בלתי גבולית, דהיינו לא שישתנו גדרי כמויותיה אלא שתהיה הכמות איכותית ויהיה הגבול לבלתי גבול, וכן יתבאר אמרם ז"ל עתידה אשה שתלד בכל יום גם במובנו הפשוט שיתוספו בכל יום עולמות גבוליים ואלו הגבוליים יהפכו לבלתי גבוליים, ובודאי שדברים אלו לא יובן תכנם האמיתי כי אם למי שיכול להשתחרר מכל המסקנות וההנחות שבעולם הרגיל שהן כולן הגדרות גשמיות בלבד אבל אלו המגיעים לרוחניות יודעים שאין שום הגדרה שתהיה מן הנמנעות, וממילא אין זה סתירה אם יהיה אותו הדבר גבולי

ובלתי גבולי כאחת שהרי גופו של החילוק בין גבולי לבלתי גבולי אינו אלא מצד הגדרתינו.

ל"ט) ובאמת שמבוקש אחד ישנו שתוכנו נוגע לאמיתו של דבר רק לחלקי ההוי' המקולקלים שקשורים עדיין בחלקי הטומאה והרשעה שכוחות הקודש וניצוצות הקודש מחיים אותם והם רוצים להשתחרר מהן ולבא לכל הפחות מכלל הכרת היחס של בורא לנברא אל כלל החלקים המתוקנים כציורם הנוכחי, והמה ניצוצות הקודש שנתפזרו בין הגויים שחפצים ותאביים להכיר לכהפ"ח את הדרגא התחתונה של הקדושה, והם מצפים מתי יזכו לומר כגויים ה' מלך, ומחכים להתנער מעפרם וללבוש בגדי חמודות עטרת תפארת ישראל.

מ) לתוכן זה נועדו נשמותיהם של בעלי התשובה והגרים שע"י התרוממות מעומק חשכם ועליתם למרומי הקדושה של קדושת ישראל הם מעלים יחד עמם הרבה ניצוצות בקודש ופודים אותם משיעבודם.

מ"א) אלו הם שני המבוקשים הנשגבים והקדושים, מבוקשה של ההוי' המתוקנת לצאת מן הגבולי אל הבלתי גבולי ומבוקשה של ההוי' הקלוקלת להשתחרר מעומק שפלותה, ועל זה נתעוררו תיכף אחר המעמד הנבחר של הר סיני וחפצו תיכף לצאת אל הפועל להגיע לעולם התיקון.

מ"ב) וזהו סוד ענינו הפנימי של חטא העגל שנקהלו על אהרן ואמרו לו "קום עשה לנו אלהים" (שמות ל"ב א') שהתעוררה אצלם תביעה פנימית עזה לעלות במעלות האלוהות שיהיו בלתי גבוליים ובלתי סופיים, שכיון שבאו למדריגתם הגבוהה להיות הם המחיים את הכלים שהם גופה של ההוי' דרשו גם שיתרחבו הכלים בלי גבול ומובן הדבר שלהגיע לידי מדרגה נישאה זו כבר אינו ראוי שתבא ההשפעה ע"י סרסור בן אדם, אנושי, והיתה התביעה הפנימית "עשה לנו אלוהים" שיהיו הם עצמם בבחינת אלוהים ולא חפצו ההשפעה ע"י "כי זה משה האיש".

מ"ג) והתעוררות זו באה אל כל ניצוצי הקודש בעולם לקנאות בקדושת ישראל ולהשתחרר מעומק גיותם ולעלות למרום מחצבתם.

מ"ד) ולולי האיצו כל כך בדרישתם הפנימית והיו ממתנים עד שוב משה מן ההר שאז היו מקיימים תורה ומצוות המצרפים את הבריות ואזי היו באים דרישותיהם רק אחר טהרתם מכל הסיגים והיתה אז תביעתם אמיתית, אבל היה גורלם כגורל ההוי' ששם קודמת הקליפה לפרי וגם כאן קדמה הקליפה וקלקלה את ההוי'.

מ"ה) ואף שאת תביעתם הראשונה "להיות כאלוהים" היה נאה לכנסת ישראל שהם ידרשוהו ואילו התביעה השנייה של עלית ניצוצות הקודש שנתפזרו בין העמים ע"י הגרים ובעלי התשובה ראוי היה שידרשוהו הערב רב, נתחלפה השיטה וקדמו הערב רב ודרשו תביעה שאינה שלהם "קום עשה לנו אלוהים אשר ילכו לפנינו" וכפרו בזה בדגל האחדות ויצא העגל הזה.

מ"ו) ונפלו אז ישראל ממדריגתם ונתקיים בהם מקרא שכתוב "אני אמרתי

אלהים אתם ובני עליון כולכם אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפולו" (תהילים פ"ב ו-ז).

מ"ז) וכשבא משה לחלות פני אלוהיו אמר "למה ה' יחרה אפך בעמך וגו' זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך וגו' ותדבר אליהם ארכה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם" (שמות ל"ב י"א — י"ג) היתה טענתו של משה שעל עם ישראל לא יחרה אפך כיון שבתוך תוכם הרי כיונו לטובה, לעליה ולברכה, שהרי כך אמרת לאבותיהם "ונחלו לעולם" שבסופו של דבר יגיעו לנחלה בלי מיצרים ובלי גבולות וזהו תוכן האמיתי של מבוקשם, וכשגילה משה את תוכן מבוקשם הסיר פני הלוט של המחשבה החיצונית ומקום יניקתה מן הקדושה ותיכף נכרתה הקליפה "וינחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו" (שם ל"ב, י"ד).

מ"ח) ומעתה יבנו דברי המדרש "על כן עלמות אהבוך זה דורו של שמד, ויש אומרים גרים או בעלי תשובה" דהנה אחר שבאנו לדרגה זו שאנו "שמן תורק שמין" ונתגדלנו בזה על האבות שכל מצותן אינו אלא בחינת ריח נתעוררו העלמות שהן הכחות העלומים בהוי', שהאור הנעלם בהוי', הקדושה הגבולית, רצתה לצאת אל הבלתי גבולית, וזהו דורו של שמד הממית עצמו על קידוש השם שע"י קיום מצוה זו מתעלה ההוי' למדריגת אצילותה עם האור הנעלה שבהוי' המקולקלת שהיא מתעלה ע"י הבעלי תשובה והגרים.

מ"ט) ויתכן שכונת המדרש שחפץ היה שלמה המלך להמעיט עוון העגל ולגלות את מקורו בקודש "לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך" שהתעוררות המעשה ההוא היה ג"כ רק מפני ש"עלמות אהבוך" שהיה תוכן המבוקש הגילוי הבא ע"י דורו של שמד ובעלי תשובה וגרים.